

ИЗВЕШТАЈ О ОЦЕНИ ДОКТОРСКОГ УМЕТНИЧКОГ ПРОЈЕКТА

I ПОДАЦИ О КОМИСИЈИ

1. Датум и орган који је именовео комисију:
11.03.2021, Наставно уметничко научно веће Академије уметности

2. Састав комисије у складу са *Правилима докторских студија Универзитета у Новом Саду*:

1. <u>мр Никола Срдић</u>	<u>ред. проф.</u>	<u>Дувачки инструменти - кларинет, 11.02.1995.</u>
презиме и име	звање	ужа уметничка област и датум избора
<u>Академија уметности Нови Сад</u>	<u>Председник комисије</u>	
установа у којој је запослен-а	функција у комисији	

2. <u>мр Лаура Леваи Аксин</u>	<u>ред. проф.</u>	<u>Дувачки инструменти - флаута, 17.03.2005.</u>
презиме и име	звање	ужа уметничка област и датум избора
<u>Академија уметности Нови Сад</u>	<u>Ментор</u>	
установа у којој је запослен-а	функција у комисији	

3. <u>мр Страшо Темков</u>	<u>ред. проф.</u>	<u>Дувачки инструменти - флаута, 26.06.2013.</u>
презиме и име	звање	ужа уметничка област и датум избора
<u>Факултет музичке уметности Скопље</u>	<u>Члан комисије</u>	
установа у којој је запослен-а	функција у комисији	

4. <u>мр Бранислав Аксин</u>	<u>ред. проф.</u>	<u>Дувачки инструменти - тромбон, 05.07.2004.</u>
презиме и име	звање	ужа уметничка област и датум избора
<u>Академија уметности Нови Сад</u>	<u>Члан комисије</u>	
установа у којој је запослен-а	функција у комисији	

5. <u>др ум. Ненад Јанковић</u>	<u>доцент.</u>	<u>Дувачки инструменти - фагот, 20.09.2018.</u>
презиме и име	звање	ужа уметничка област и датум избора
<u>Академија уметности Нови Сад</u>	<u>Члан комисије</u>	
установа у којој је запослен-а	функција у комисији	

II ПОДАЦИ О КАНДИДАТУ

1. Име, име једног родитеља, презиме:
Петар (Митар) Поповић
2. Датум рођења, општина, држава:
10.05.1991, Нови Сад, Србија
3. Назив факултета, назив претходно завршеног нивоа студија и стечени стручни/академски назив:
Висока школа за музику у Мајнцу (Hochschule für Musik Mainz),
Мастер академске студије,
Мастер музички уметник
4. Година уписа на докторске студије и назив студијског програма докторских студија:
2017, извођачке уметности, флаута

III НАСЛОВ ДОКТОРСКОГ УМЕТНИЧКОГ ПРОЈЕКТА:

„Нови знак” за „нови звук”: тумачење музичког писма 20. и 21. века у делима за флауту Пендерецког, Холигера и Фернихауа
The “New Sign” for the “New Sound”: Interpreting the Musical Notation of the 20th and 21st Century – Case Studies of Penderecki, Holliger and Ferneyhough

IV ПРЕГЛЕД ДОКТОРСКОГ УМЕТНИЧКОГ ПРОЈЕКТА:

Навести кратак садржај са назнаком броја страница, поглавља, слика, схема, графикона и сл.

Извођачки део докторског уметничког пројекта под називом „Нови знак за нови звук: тумачење музичког писма 20. и 21. века у делима за флауту Пендерецког, Холигера и Фернихауа” реализоваће се у сарадњи са пијанистом Александром Ђермановићем, а обухватаће одабрана дела Кшиштофа Пендерецког, Хајнца Холигера и Брајана Фернихауа. Јавна презентација биће уприличена у виду концерта у трајању од око 60 минута. Писани део докторског уметничког пројекта обухвата детаљну анализу следећих дела датих композитора:

- Кшиштоф Пендерецки (Krzysztof Penderecki; 1933-2020) – Концерт за флауту и камерни оркестар (1992)
- Хајнц Холигер (Heinz Holliger; *1939) – *(t)air(e)* за соло флауту (1980/83)
- Брајан Фернихау (Brian Ferneyhough; *1943) – *Cassandra’s dream song* за соло флауту (1970/71)

број поглавља: 8 / страница: 86 / слика: 62 / референци: 47 / прилога: 3

Писани део докторског уметничког пројекта изложен је по следећем садржају:

Кључна документацијска информација

Захвалница

САДРЖАЈ:

Сажетак

Abstract

1. Увод

2. Пендерецки: од соноризма до класичних форми

2.1. Концерт за флауту и камерни оркестар

2.2. Анализа техничких проблема

2.2.1. Боје звука и критични тонови другог регистра

2.2.2. Октавни легато наниже

2.2.3. Већи интервалски скокови

- 2.2.4. Стакато и дах
- 2.2.5. Стакато и атак
- 2.2.6. Атак «са закашњењем»
- 2.2.7. Тон «са закашњењем»
- 2.2.8. Артикулациони «диминуендо»
- 2.2.9. Дупли језик кроз три октаве - изједначавање регистара
- 2.2.10. Флексибилност амбажуре - границе могућег
- 2.2.11. Флатерцунг
- 3. Холигер: свестраност деловања
 - 3.1. (t)air(e): тишина, дах и ваздух
 - 3.1.1. Активно дисање у четири фазе по Хелен Бледсо
 - 3.1.2. Две вежбе дисања по Петер-Лукас Графу
 - 3.1.3. Два примера примене вежби Граф-Бледсо
- 4. Фернихау: продор британске музике у Дармштату
 - 4.0.1. New Complexity покрет
 - 4.1. Cassandra's Dream Song (Песма Касандриног сна)
 - 4.1.1. Концептуализација мита
 - 4.1.2. Инструкције за интерпретацију
- 5. Легенда нотационих симбола, примери и анализа
 - 5.1. Jet whistle
 - 5.2. Dito
 - 5.3. Еолски звуци или Gasping tone
 - 5.4. Танак, фрагилан тон и графичка нотација
 - 5.5. Tongue ram или tongue stop
 - 5.6. Klappenschlag/ Slapkey или Key Click
 - 5.7. Звиждук «кроз инструмент»
 - 5.8. Whistletones/ Flüstertöne/ Whispertöne/ Flageolettöne
 - 5.9. Певање и свирање
 - 5.10. Глисандо уснама/ «савијање» тона и микротон
 - 5.11. Пицикато
 - 5.12. Вибрато
 - 5.13. Вибрато уснама или smorzato
- 6. Закључак
- 7. Прилози
 - 7.1. Програм првог дела јавне презентације докторског уметничког пројекта
 - 7.2. Фотодокументација првог дела докторског уметничког пројекта
 - 7.3. Биографија аутора
- 8. Литература
 - 8.1. Примарна литература
 - 8.2. Секундарна литература
 - 8.3. Интернет адресе

V ВРЕДНОВАЊЕ ПОЈЕДИНИХ ДЕЛОВА ДОКТОРСКОГ УМЕТНИЧКОГ ПРОЈЕКТА:

Централни део овог докторског уметничког пројекта представља реситал, сачињен од три поетички изразито различитих дела композитора Пендерецког, Холигера и Фернихауа. Она садрже спону на којој се базирао овај докторски уметнички пројекат и која је уједно представљала главни разлог за њихов одабир. Нови, захтевни технички елементи веома су заступљени и представљају срж све три композиције. Пратећи део је писани рад којим је стваралаштво горе наведених композитора било представљено и који је дефинисао извођачка средства помоћу којих је могуће остварити интерпретативни потенцијал одабраних дела. У

оквиру стваралаштва тих композитора, фокус аутора је био на делима која имају изражене елементе проширене технике, компликоване нотације, али и генералних извођачких проблема које доноси репертоар 20. и 21. века. Кандидат је, најпре, истражио и издвојио појединачне техничке проблеме ових дела и то системски, почевши од концерта за флауту Пендерецког, потом соло композиције (*t*)*air*(*e*) Холигера, завршивши делом које се по многима сматра најзахтевнијим и најкомплекснијим у целокупном репертоару за флауту, *Cassandra's dream song*, Б. Фернихауа.

У уводном делу аутор истиче значај савремене музике и нуди низ разлога због којих би ова епоха морала бити негована у истој мери као и претходне, као и разлоге због којих она представља непрекидну нит развоја саме класичне музике. Истиче се, такође, и напредовање квалитета модерне флауте, те сразмерни напредак и раст репертоара за овај инструмент. Аутор запажа како повод за рад на савременом репертоару, између осталог, може бити и његов веома позитивни утицај на «класичну» технику свирања.

У наредном поглављу кандидат се фокусира на опус, музички језик и тенденције у стваралаштву Кшиштофа Пендерецког, као и на сам концерт за флауту и оркестар. Кандидат истиче значај адаптације јасноће артикулације на „перкусионистички” оријентисан оркестарски апарат: „Тако концерт изискује изузетне способности извођача, у смислу готово перкусионистички јасне артикулације, извођење веома виртуозних деоница, компликованих ритмичких фигура, екстремних интервалских скокова, динамичких и темповних разлика, често пребрзе промене регистара, те коришћење лепршавог језика (флатерцунга) у најнезгоднијим позицијама (ближе речено - првој октави). Он тако ставља могућности једне, условно речено, конвенционалне технике свирања на крајњи тест.” У даљем процесу савладавања овог дела, аутор издваја и анализира његове најзахтевније техничке проблеме, те нуди смернице за решавање истих кроз низ техничких вежби и запажања.

У наредном поглављу акценат је на свестраности Холигера као уметника, тенденцијама у његовом стваралаштву и значају појма даха у његовом опусу. Објашњава се веза појма даха и специфичне примене даха у композицији (*t*)*air*(*e*). Кандидат објашњава значај правилног дисања за квалитетно извођење ове композиције, али и за свирање флауте уопште. Уз примену конкретних вежби флаутиста Петра Лукас Графа и Хелен Бледсо пружају се јасне смернице за савладавање изолованих техничких проблема задате композиције. Други релевантни технички проблеми ове композиције били су издвојени и анализирани у поглављу бр. 5. *Легенда нотационих симбола, примери и анализа*.

У поглављу бр. 4 говори се о музичком путу Брајана Фернихауа, као и о продору британске музике у Дармштату. Откривају се тенденције у његовом стваралаштву, инспирисаност митологијом, те значај и развој појма *нове комплексности* у савременој музици. Истиче се снажна веза између поменутог појма и одабране композиције овог док. ум. пројекта - *Cassandra's dream song*. Кандидат наводи да комплексност не лежи само у нотном писму, већ и у односу композитора и нотног записа, нотног записа и извођења и, на крају, извођења и пријема код публике. Нотација, истиче аутор, пружа комплексност односу између композитора, нотног записа, извођења и публике. Инструкције за интерпретацију овог дела јасно су представљене у наредном одељку. Кандидат се осврће и анализира премијерно извођење дела од стране флаутисте Пјер-Ив Артоа. Овај осврт, уз смернице самог композитора, те закључци донешени услед самосталног истраживања кандидата, доводе до тога да аутор напоследку нуди и лично решење за интерпретацију композиције.

У следећем поглављу изоловани су и анализирани појединачни елементи проширене технике ове и претходне композиције. Примећује се, како истиче аутор, да су поједини нови симболи и ознаке у нотацији стандардизовани, како знаком - тако и називом, док су други карактеристични само за датог композитора.

У закључку овог рада још једном се истиче значај самог док. ум. пројекта, његов циљ, као и методе које су коришћене приликом његове израде. Циљ писаног истраживања била је анализа

компонената и принципа компоновања, те исправно тумачење нових знакова нотације зарад унапређивања интерпретације дела савремене музике за флауту, затим и подстрек другим флаутистима да се упусте у извођење овог репертоара. Овај докторски уметнички пројекат на системски начин открива и нуди решења за техничке проблеме, те проблеме комплексности нотације које са собом носи репертоар нове музике. Фокусирајући се на појединачне техничке елементе одабраних дела, кандидат је понудио низ нових техничких вежби и решења која могу допринети једноставнијој и квалитетнијој интерпретацији компонената проширене технике у савременој музици за флауту.

Тако и кандидат у закључку наводи (стр.77): „Детаљном анализом појединачних техничких проблема ових дела, долази се до лакшег савладавања и бољег разумевања саме материје. Превазилажење сопствених лимита јесте лажмотив који се протеже кроз све три композиције. Иако кроз потпуно различите аспекте, ова дела захтевају од извођача да изнова открива личне границе могућег: било да је реч о схватању појма артикулације, даха, амбажуре, нових техника свирања или, пак, саме нотације.” Аутор је, уз личне импресије, тежио објективном становишту кроз ослањање и консултацију релевантних извора, водећих стручних мишљења и литературе, што даје додатну снагу овом раду.

VI ЗАКЉУЧЦИ ОДНОСНО РЕЗУЛТАТИ ИСТРАЖИВАЊА:

Циљ овог истраживања био је да се публици представи реситал, сачињен у целости од дела нове музике за флауту. Резултат тога је, свакако, приближавање ових композиција домаћој публици, с обзиром да се оне врло ретко, или уопште не изводе у Србији, а убрајају се у стандардни светски репертоар за флауту. Идеја увођења савремених дела у програм концерата представља једну од кључних компонената овог докторског уметничког пројекта. На овдашњој музичкој сцени се углавном изводи програм који је познат и препознат од стране аудиторијума, који, иако без сумње драгоцен, онемогућава упознавање квалитетних савремених дела која би обогатила програме реситала. Тако је овај докторски уметнички пројекат отворио пут новим спознајама у којим би целокупна публика, како аматери, тако и професионални извођачи, били доведени у идентичну позицију слушања непознатог дела по први пут, те били увучени у један нови свет компоновања. Резултат јесте и богаћење извођачке палете кроз пажљиву анализу и поређење. За савладавање дела овог репертоара, а поготово дела *New Complexity* покрета, често је потребно неупоредиво више времена него код припреме дела класичног репертоара.

Комисија закључује да је кроз пажљиво истраживање, лични пример, запажања и смернице у докторском уметничком пројекту, кандидат пружио значајну помоћ колегама које би се у будућности интересовале за сличну тему и које би желеле развити способност савладавања проблема интерпретације најкомпликованијих савремених дела за овај инструмент.

VII ОЦЕНА НАЧИНА ПРИКАЗА И ТУМАЧЕЊА РЕЗУЛТАТА ИСТРАЖИВАЊА:

Експлицитно навести позитивну или негативну оцену начина приказа и тумачења резултата истраживања.

У докторском уметничком пројекту докторанд Петар Поповић веома јасно описује тематику уметничког истраживања. На основу ових показатеља Комисија даје позитивну оцену начина приказа и тумачења резултата истраживања.

VIII КОНАЧНА ОЦЕНА ДОКТОРСКОГ УМЕТНИЧКОГ ПРОЈЕКТА:

Експлицитно навести да ли пројекат јесте или није написан у складу са наведеним образложењем, као и да ли садржи или не садржи све битне елементе. Дати јасне, прецизне и концизне одговоре на 3. и 4. питање:

1. Да ли је докторски уметнички пројекат урађен у складу са образложењем наведеним у пријави теме?

Докторски уметнички пројекат припремљен је и написан у складу са образложењем које је наведено у пријави теме. По концепцији и реализацији у нашој музичко-концертној пракси је премијерни, те уједно и јединствен подухват. Одликује се свим атрибутима који га препоручују за поновно извођење.

2. Да ли докторски уметнички пројекат садржи све битне елементе?

Докторски уметнички пројекат својим насловом, садржајем, писаним и практичним радом, садржи све битне елементе који се захтевају за радове овакве врсте.

3. По чему је докторски уметнички пројекат оригиналан допринос уметности?

Разматрајући целокупан докторски уметнички пројекат кандидата Петра Поповића, Комисија је закључила да он представља оригиналан и значајан допринос домаћој инструменталној музичкој уметности, несумњиво обогаћујући знање и извођачку праксу у пољу уметничке баштине.

4. Који су недостаци докторског уметничког пројекта и какав је њихов утицај на резултат истраживања?
Докторски уметнички пројекат нема недостатака.

IX ПРЕДЛОГ:

На основу наведеног, комисија предлаже:

На основу свега наведеног, Комисија једногласно предлаже да се докторски уметнички пројекат под насловом „Нови знак за нови звук: тумачење музичког писма 20. и 21. века у делима за флауту Пендерецког, Холигера и Фернихауа” прихвати, а кандидату Петру Поповићу одобри одбрана.

Место и датум: Нови Сад, 23.08.2021. године

1. мр Никола Срдић, ред. проф.

_____ , председник

2. мр Лаура Леваи Аксин, ред. проф.

_____ , ментор

3. мр Страшо Темков, ред. проф.

_____ , члан

4. мр Бранислав Аксин, ред. проф.

_____ , члан

5. др ум. Ненад Јанковић, доцент

_____ , члан

НАПОМЕНА: Члан комисије који не жели да потпише извештај јер се не слаже са мишљењем већине чланова комисије, дужан је да унесе у извештај образложење односно разлоге због којих не жели да потпише извештај и да исти потпише.